

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

34630

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince **İçişleri Bakanı ALİ YERLİYAKA** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

ÖZGÜL SAKI

İstanbul Milletvekili

Basına ve kamuoyuna yansıyan bilgilere göre İstanbul Valiliği, İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 19.09.2025 tarihli talimatına dayanarak 21.09.2025 tarihinde üniversitelere ve öğrenci yurtlarına yönelik "güvenlik tedbirlerinin artırılması"na ilişkin bir yazı göndermiştir.

Söz konusu yazıda "karşıt görüşlü gruplar", "marjinal gruplar" ve "terör örgütleri" ifadeleri kullanılmış; üniversite öğrencilerinin faaliyetlerinin bu çerçevede takip edilmesi ve kolluk kuvvetleri ile istihbarat birimleri arasında koordinasyon sağlanması istenmiştir. Bu yazı, çeşitli basın organlarında ve sosyal medyada "üniversitelere olağanüstü hâl talimatnamesi", "kampüslerde OHAL" olarak değerlendirilmiştir.

Üniversiteler yalnızca eğitim verilen kurumlar değil, aynı zamanda özgür düşüncenin, farklı kimlik ve görüşlerin, demokratik tartışma kültürünün geliştiği mekânlardır. Bilimsel bilginin üretildiği en önemli kurumlar olarak üniversiteler, en fazla düşünce ve ifade özgürlüğüne ihtiyaç duyan alanlardır. Bilimsel gelişmenin, farklı fikirlerin özgürce ifade edilmesi, tartışılması ve çoğulcu bir ortamda karşılık bulabilmesiyle mümkün olduğu evrensel olarak kabul edilen bir ilkedir.

Ne var ki Türkiye, akademik özgürlükler ve üniversite özerkliği konusunda uluslararası endekslerde oldukça düşük bir konumda yer almaktadır. Bu alanı ölçen en kapsamlı ve güncel kaynaklardan biri, Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg (FAU) ve V-Dem Institute işbirliğiyle hazırlanan Academic Freedom Index (AFI)'dir. AFI, araştırma ve öğretim özgürlüğü, akademik değişim ve yayma özgürlüğü, üniversite özerkliği, kampüs bütünlüğü ve akademik/kültürel ifade özgürlüğü gibi göstergeler üzerinden 179 ülkeyi değerlendirmektedir. 2023 verilerine göre Türkiye, 179 ülke arasında 164. sırada yer almakta ve böylece en düşük %10'luk dilimde bulunmaktadır.

Akademik özgürlükler ve üniversite özerkliğine dair bu tablonun üstüne şimdi de öğrencilerin ifade, örgütlenme ve katılım haklarını kullandıkları faaliyetlerin "güvenlik riski" olarak tanımlanması; Anayasa'nın 26. (düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü), 34. (toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı) ve 130. (yükseköğretim kurumlarının özerkliği) maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. (ifade özgürlüğü) ve 11. (toplantı ve örgütlenme özgürlüğü)

maddelerinde güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerle çelişki yaratacak sonuçlar doğurabilecek niteliktedir.

Öte yandan öğrencilerin gündelik yaşamda karşı karşıya kaldıkları temel sorunlar; barınma, ulaşım, beslenme ve nitelikli eğitim hakkıdır. Buna rağmen güvenlik tedbirlerinin öncelikli gündem haline getirilmesi, kamuoyunda öğrencilerin demokratik taleplerine karşı bir baskı mekanizması kurulmak istendiği yönünde kaygılara yol açmaktadır.

Bu doğrultuda:

1. İstanbul Valiliği'nin 21.09.2025 tarihli yazısı hangi gerekçeyle hazırlanmıştır? "Karşıt görüşlü gruplar" ifadesiyle hangi öğrenci toplulukları kastedilmektedir?
2. Üniversite kulüplerinin ve öğrenci topluluklarının yapacağı etkinlikler hangi ölçütlere göre "güvenlik riski" olarak değerlendirilmektedir?
3. Söz konusu uygulama çerçevesinde kolluk kuvvetlerinin ve istihbarat birimlerinin üniversite kampüslerinde sürekli ve doğrudan görev alması mı planlanmakta mıdır?
4. Öğrencilerin en temel talepleri olan yurt, beslenme, ulaşım, barınma sorunları çözülmeden; güvenlik tedbirlerinin artırılmasına öncelik verilmesinin gerekçesi nedir?
5. Güvenlik tedbirlerinin artırılmasının, Anayasa'da güvence altına alınan ifade özgürlüğü, örgütlenme hakkı ve yükseköğretim kurumlarının özerkliğiyle çelişmemesi için hangi önlemler alınacaktır?